

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

a) Sztuczna inteligencja ogólnego przeznaczenia: dalsze działania

po przyjęciu aktu w sprawie sztucznej inteligencji

(opinia rozpoznawcza na wniosek Komisji Europejskiej)

b) Bezpieczna technologia na rzecz przyszłości: sztuczna inteligencja

(opinia rozpoznawcza na wniosek prezydencji węgierskiej)

INT/1055

(C/2025/113)

Sprawozdawczyni: **Sandra PARTHIE**

Doradczyni	Vera DEMARY (z ramienia sprawozdawczyni)
Wniosek o konsultację	a) Komisja Europejska, 11.12.2023 b) Prezydencja węgierska w Radzie Unii Europejskiej, 14.3.2024
Podstawa prawna	a) i b) – art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Organ odpowiedzialny	Jednolity Rynek, Produkcja i Konsumpcja
Data przyjęcia przez sekcję	1.10.2024
Data przyjęcia na sesji plenarnej	23.10.2024
Sesja plenarna nr	591
Wynik głosowania (za/przeciw/ wstrzymało się)	186/2/2

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Aby Europa była konkurencyjna w dziedzinie sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia, musi inwestować w bezpieczną łączność i odporną infrastrukturę szkieletową, a także w odporny łańcuch dostaw, aby zapewnić możliwość wykorzystania skutków generatywnej sztucznej inteligencji dla podmiotów europejskich i dostosowania jej do europejskich wartości i potrzeb.

1.2. Komitet podkreśla, że sztuczna inteligencja (AI) to dynamicznie zmieniające się zagadnienie, a sam akt w sprawie sztucznej inteligencji będzie musiał być zaktualizowany w równie elastyczny i dynamiczny sposób, aby osiągnąć swój cel stworzenia godnego zaufania ekosystemu z poszanowaniem podstawowych praw i wartości UE. Chociaż modele AI ogólnego przeznaczenia (ang. GPAI) mają wysoce techniczny charakter i są głównie istotne w kontekście relacji między przedsiębiorstwami (B2B), to mają pośredni wpływ na pracowników i konsumentów. Aby rozwiązać obawy i zwiększyć świadomość, EKES zaleca organizowanie dialogów z zainteresowanymi stronami, w tym partnerami społecznymi, na temat kodeksów praktyk w miejscu pracy i praw pracowniczych w kontekście sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia.

1.3. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) uważa, że w walce z koncentracją na rynku zdominowanym przez duże, często pozaeuropejskie przedsiębiorstwa cyfrowe, konieczne jest uruchomienie narzędzi polityki konkurencji (oceny potencjalnego nadużywania pozycji dominującej przedsiębiorstwa, kontroli połączeń) w celu identyfikowania i eliminowania krytycznych zachowań i sytuacji oraz zapobiegania im. Rozwój unijnych łańcuchów wartości i tworzenie wartości w dziedzinie sztucznej inteligencji wymaga skoordynowanych europejskich i krajowych inwestycji w innowacje.

1.4. Planowane dobrowolne kodeksy postępowania związane z aktem w sprawie sztucznej inteligencji ułatwią przedsiębiorstwom przestrzeganie przepisów. EKES oczekuje, że akt ten dostarczy użytkownikom, programistom i innym zainteresowanym stronom działającym w obszarze sztucznej inteligencji wytycznych, najlepszych praktyk w zakresie stosowania rozporządzenia, szablonów, informacji na temat progów i norm oraz łatwych w użyciu list kontrolnych.

1.5. Urząd ds. Sztucznej Inteligencji będzie odgrywał kluczową rolę we wdrażaniu i egzekwowaniu przepisów aktu w sprawie sztucznej inteligencji, w tym w zapewnianiu wytycznych, ustanawianiu kodeksów postępowania, promowaniu współpracy międzynarodowej w dziedzinie sztucznej inteligencji, promowaniu norm europejskich oraz egzekwowaniu unijnych przepisów wobec przedsiębiorstw europejskich i pozaeuropejskich działających w UE. Urząd ds. Sztucznej Inteligencji i organy krajowe muszą dysponować niezbędnymi zasobami, aby monitorować, oceniać i egzekwować przepisy, zapewniając zgodność z prawem i ochronę praw konsumentów.

1.6. EKES jest świadomy obaw twórców treści różnych kategorii związanych z wykorzystaniem generatywnej sztucznej inteligencji. Niezwykle ważne jest zapewnienie, że sztuczna inteligencja jest rozwijana z poszanowaniem przepisów dotyczących zdolności patentowej, praw autorskich i własności intelektualnej.

1.7. Sztuczna inteligencja może zwiększyć efektywność energetyczną i zasobooszczędność dzięki usprawnieniu procesów i zapewnieniu rozwiązań umożliwiających testy wirtualne, cyfrowe bliźniaki i inne możliwości ograniczenia wykorzystania materiałów. Systemy i modele sztucznej inteligencji oraz ich rozwijanie wywierają jednak wpływ na środowisko i zużywają energię, co należy dokładnie zmierzyć i uwzględnić.

2. Uwagi ogólne

2.1. Wraz z wejściem w życie aktu w sprawie sztucznej inteligencji, obecnie kładzie się nacisk na wdrożenie rozporządzenia dotyczącego sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia oraz na produkcję konkurencyjnej sztucznej inteligencji w Europie. Sztuczna inteligencja to dynamicznie zmieniające się zagadnienie, a sam akt w sprawie sztucznej inteligencji będzie musiał być stale aktualizowany, aby osiągnąć swój cel stworzenia godnego zaufania ekosystemu z poszanowaniem podstawowych praw i wartości UE.

2.2. Ponieważ akt w sprawie sztucznej inteligencji jest bardzo kompleksowy, niniejsza opinia koncentruje się na kluczowych aspektach sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia szkolonej z wykorzystaniem danych nieosobowych i stosowanej w relacjach między przedsiębiorstwami (B2B) lub między przedsiębiorstwami a organami administracji (B2G), na przykład w urządzeniach internetu rzeczy (IoT). Celem aktu jest zajęcie się kwestią dostawców i podmiotów stosujących, a także zagadnieniami innowacji, inwestycji we wszystkie elementy łańcucha wartości sztucznej inteligencji, promowania przypadków użycia, dostępu do danych i przyszłego systemu zarządzania związanego ze sztuczną inteligencją ogólnego przeznaczenia.

2.3. Zgodnie z aktem w sprawie sztucznej inteligencji „ogólne przeznaczenie” odnosi się do modelu sztucznej inteligencji, który „wykazuje znaczną ogólność i jest w stanie kompetentnie wykonywać szeroki zakres różnych zadań, niezależnie od sposobu, w jaki model jest wprowadzany do obrotu, i który można zintegrować z różnymi systemami lub aplikacjami niższego szczebla”⁽¹⁾. Systemy sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia mogą zatem wykonywać wiele zadań, w tym zadania, do których nie były pierwotnie przeszkolone. Definicja sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia obejmuje – jako termin ogólny – modele generatywne i duże modele językowe, co sprawia, że generatywna sztuczna inteligencja jest jednym z rodzajów modelu ogólnego przeznaczenia, a tym samym również sztuczną inteligencją ogólnego przeznaczenia.

2.4. Akt w sprawie sztucznej inteligencji odnosi się do ryzyka związanego z rozwojem i wykorzystywaniem sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia w szerokim zakresie i ma na celu wdrożenie ram bezpiecznego postępowania z technologią. W tym kontekście Komitet popiera wdrożenie przez Komisję paktu na rzecz AI i podkreśla, że wszelkie doświadczenia np. podmiotów, które go wdrożyły wcześniej niż inne, mogą być korzystne dla mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) i powinny zostać ujęte w formie, która ułatwi ich dostępność dla tej grupy.

2.5. Komitet ubolewa, że akt w sprawie sztucznej inteligencji nie uwzględnia ryzyka braku rozwoju i stosowania sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia, polegającego głównie na zmniejszaniu się konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw, co może prowadzić do spadku sprzedaży, utraty miejsc pracy, stagnacji gospodarczej i ubóstwa. Chociaż EKES zgadza się z potrzebą uregulowania sztucznej inteligencji i z zagrożeniami, jakie stwarza jej rozwój i stosowanie, wzywa również do ścisłego monitorowania skutków aktu w sprawie sztucznej inteligencji oraz do rozważenia dostosowań, jeżeli okaże się, że rozporządzenie będzie miało negatywny wpływ na to, jak innowacyjne są europejskie przedsiębiorstwa ukierunkowane na sztuczną inteligencję. Może do tego dojść w szczególności w sytuacji, w której przedsiębiorstwa nie mają pewności co do tego, w jaki sposób rozporządzenie ma do nich zastosowanie, stosują je w niewłaściwy sposób lub ogólnie uznają, że rozporządzenie jest zbyt skomplikowane, aby warto było inwestować i wprowadzać innowacje na rynku europejskim.

⁽¹⁾ Art. 3 ust. 63.

2.6. EKES jest świadomy faktu, że rozwój sytuacji w zakresie sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia inicjowany jest przez podmioty spoza jurysdykcji UE. Jednakże wartości europejskie (w szczególności zrównoważony rozwój, prawa socjalne oraz poszanowanie praw człowieka i środowiska), ochrona danych i przejrzystość muszą być kluczowymi kryteriami dla wszystkich twórców i dostawców, a także dla użytkowników sztucznej inteligencji, zwłaszcza w przypadku zastosowań wysokiego ryzyka. W innych przypadkach wykorzystania sztucznej inteligencji użytkownicy i konsumenci powinni być świadomi zastosowania technologii. Ponadto wymogi te muszą spełniać podmioty spoza Europy na rynku europejskim lub wykorzystujące dane europejskie.

3. Uwagi szczegółowe

3.1. Zarządzanie

3.1.1. Planowane kodeksy postępowania związane ze sztuczną inteligencją ogólnego przeznaczenia i z aktem w sprawie sztucznej inteligencji ułatwią przedsiębiorstwom przestrzeganie zasad. EKES oczekuje, że akt ten dostarczy użytkownikom, programistom i innym zainteresowanym stronom działającym w obszarze sztucznej inteligencji wytycznych, najlepszych praktyk w zakresie stosowania rozporządzenia, szablonów, informacji na temat progów i norm oraz łatwych w użyciu list kontrolnych. Jakość szablonów dostarczanych przez Urząd ds. Sztucznej Inteligencji określi jakość informacji udostępnianych obowiązkowo przez dostawców sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia.

3.1.2. EKES zdecydowanie zaleca organizowanie dialogów z zainteresowanymi stronami, w tym partnerami społecznymi, na temat kodeksów postępowania w miejscu pracy, ponieważ ułatwią one dostawcom i użytkownikom przestrzeganie przepisów i pomogą budować zaufanie do sztucznej inteligencji, w tym do sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia. Komitet podkreśla, że zawsze należy zapewniać przestrzeganie praw pracowniczych i wymogów w zakresie bezpieczeństwa w miejscu pracy, w tym zadbać o to, by pracownice i pracownicy rozumieli funkcjonowanie sztucznej inteligencji i odpowiedzialnie z niej korzystali. W tym kontekście EKES opowiada się za zapewnieniem odpowiednich szkoleń, podnoszeniem ogólnych umiejętności cyfrowych i zwiększaniem świadomości społeczeństwa^(?).

3.1.3. Urząd ds. Sztucznej Inteligencji będzie odgrywał kluczową rolę we wdrażaniu i egzekwowaniu przepisów aktu w sprawie sztucznej inteligencji, w tym w zapewnianiu wytycznych, ustanawianiu kodeksów postępowania, upowszechnianiu współpracy międzynarodowej w dziedzinie sztucznej inteligencji, promowaniu norm europejskich i egzekwowaniu unijnych przepisów wobec przedsiębiorstw europejskich i pozaeuropejskich działających w UE. EKES podkreśla, że Europejski Urząd ds. Sztucznej Inteligencji musi mieć możliwość oceny procedur szkoleniowych modeli i przeprowadzenia niezależnego audytu. Powinny one ustanowić skuteczne mechanizmy skarg i zażaleń dla obywateli i użytkowników, które zajmowałyby się sztuczną inteligencją ogólnego przeznaczenia oraz koordynowałyby dochodzenia transgraniczne.

3.1.4. Normy dotyczące systemów sztucznej inteligencji, na przykład regulujące ich solidność i niezawodność w dziedzinie medycyny lub rekrutacji, mają kluczowe znaczenie dla rozwoju modeli sztucznej inteligencji i przypadków użycia. EKES uważa, że szybkie ustanowienie i stosowanie norm oceny sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia leży w interesie globalnym i że normy te powinny być zharmonizowane przynajmniej na szczeblu unijnym, a najlepiej na szczeblu globalnym.

3.1.5. Stała ocena wpływu aktu w sprawie sztucznej inteligencji na sztuczną inteligencję ogólnego przeznaczenia w UE ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia zamierzonych skutków rozporządzenia w perspektywie średnioterminowej. W przeciwieństwie do stanowiska, któremu sprzyjają Stany Zjednoczone, wizja UE, którą EKES popiera, obejmuje zakaz najbardziej inwazyjnych form technologii oraz surowe przepisy zobowiązujące przedsiębiorstwa hiperskalowe do większej otwartości w dziedzinie sposobów projektowania produktów opartych na sztucznej inteligencji.

3.1.6. EKES jest świadomy obaw twórców treści różnych kategorii związanych z wykorzystaniem generatywnej sztucznej inteligencji. Niezwykle ważne jest zapewnienie, że sztuczna inteligencja jest rozwijana z poszanowaniem przepisów dotyczących zdolności patentowej, praw autorskich i własności intelektualnej. Twórcy (np. dzieł literackich lub artystycznych) powinni zachować możliwość zezwolenia, bądź nie, na wykorzystanie swojego dzieła, w tym przez modele sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia.

3.1.7. EKES apeluje, by Urząd ds. Sztucznej Inteligencji pomagał zainteresowanym stronom w zrozumieniu innych międzynarodowych ram dotyczących sztucznej inteligencji (np. ram opracowanych przez OECD^(?)), oraz przepisów, takich jak przepisy przyjęte w Chinach i USA, a także w zrozumieniu, w jaki sposób wiążą się one z unijnym aktem w sprawie sztucznej inteligencji, w tym w przypadku takich zagadnień, jak modele „otwarte” i „modele oparte na licencji”. Urząd ds. Sztucznej Inteligencji powinien również współpracować z innymi organami UE i z władzami państw członkowskich zajmującymi się dostępem przedsiębiorstw do danych, aby zwiększyć ich dostępność, zwłaszcza dla mikroprzedsiębiorstw i MŚP. EKES wzywa również Komisję, Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) i państwa członkowskie do przyjęcia „podejścia angażującego wiele zainteresowanych stron” w odniesieniu do wysiłków na rzecz stworzenia globalnego mechanizmu zarządzania sztuczną inteligencją, takiego jak amerykańskie rozporządzenie wykonawcze w sprawie sztucznej inteligencji⁽⁴⁾ i środki rządu chińskiego dotyczące zarządzania sztuczną inteligencją ogólnego przeznaczenia⁽⁵⁾. Podejście to mogłoby również wiązać się z regularnymi międzynarodowymi i pluralistycznymi dialogami politycznymi na temat zarządzania sztuczną inteligencją, aby uniknąć fragmentacji w różnych regionach.

(?) Zob. również już przyjęte i przysłane opinie EKES-u dotyczące w szczególności wykorzystania sztucznej inteligencji w miejscu pracy i w celu osiągnięcia bardziej sprawiedliwych i inkluzywnych społeczeństw.

(?) <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0449>.

(4) www.whitehouse.gov/briefing-room/presidential-actions/2023/10/30/executive-order-on-the-safe-secure-and-trustworthy-development-and-use-of-artificial-intelligence/.

(5) Środki tymczasowe dotyczące zarządzania usługami w zakresie generatywnej sztucznej inteligencji.

3.1.8. EKES wzywa Komisję Europejską i właściwe organy krajowe do zapewnienia wystarczającego finansowania w celu skutecznego wdrożenia aktu w sprawie sztucznej inteligencji oraz do ścisłej współpracy z Urzędem ds. Sztucznej Inteligencji, tak aby mógł on osiągnąć wyznaczone cele. Bez wspomnianego finansowania Urząd ds. Sztucznej Inteligencji nie będzie w stanie przyciągnąć i zatrzymać utalentowanego personelu i ekspertów w dziedzinie sztucznej inteligencji, które to osoby mają kluczowe znaczenie dla realizacji wymienionych zadań.

3.1.9. UE przyjęła niedawno akt w sprawie danych, aby usprawnić wymianę danych i dostęp do nich. Podobne cele ma strategia w zakresie danych i akt w sprawie zarządzania danymi. Przepisy te muszą teraz zostać wdrożone i wprowadzone w życie. Należy uważnie monitorować i oceniać ich wpływ, zanim rozważone zostaną wszelkie dalsze próby regulacyjne mające na celu ułatwienie dostępu do danych.

3.1.10. W przepisach aktu w sprawie sztucznej inteligencji na szczeblu krajowym uwzględnione zostały piaskownice regulacyjne, co umożliwi eksperymentowanie nowym podmiotom. Zdaniem EKES-u kluczowe znaczenie ma usprawnienie wysiłków i celów tych piaskownic, a państwa członkowskie i uczestnicy powinni dzielić się ze sobą zdobytym doświadczeniem.

3.2. *Innowacje i inwestycje*

3.2.1. Akt w sprawie sztucznej inteligencji ma na celu wspieranie bezpiecznego i niezawodnego ekosystemu sztucznej inteligencji. Ponieważ użytkownicy i konsumenci mogą czerpać korzyści z innowacji w zakresie sztucznej inteligencji dzięki bardziej zaawansowanym i wydajnym produktom oraz usługom wykorzystywanym w sektorach takich jak zdrowie i zrównoważona energia, ważne jest, aby wdrożenie aktu w sprawie sztucznej inteligencji nie utrudniało takich innowacji.

3.2.2. Przyszłość sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia tworzonej w Europie opiera się na mocy obliczeniowej, czipach, przepustowości w chmurze i danych – wszystkie te dziedziny wymagają znacznych inwestycji w grunty, energię i sprzęt oparty na danych. Inwestycje, jak również inne zachęty służące temu celowi, powinny koncentrować się na bezpiecznej łączności i odpornej infrastrukturze szkieletowej, ponieważ oba te elementy mają zasadnicze znaczenie dla suwerenności cyfrowej Europy. EKES zwraca szczególną uwagę na IMEC, czołowe na świecie niezależne centrum badań i rozwoju w dziedzinie nanoelektroniki, zlokalizowane w Belgii, jako centrum doskonałości w Europie i kluczowy element łańcucha wartości sztucznej inteligencji, który należy dalej rozwijać i naśladować.

3.2.2.1. Podmioty świadczące usługi w chmurze mają niezrównane uprawnienia do monitorowania i wykrywania konkurencji oraz jej wygaszania. W obecnej sytuacji mniejsi dostawcy europejscy ograniczają się do dostosowywania modeli amerykańskich do systemów zindywidualizowanych lub specyficznych dla danej dziedziny, które to systemy wymagają mniejszej mocy obliczeniowej, danych i siły roboczej. W związku z tym podmioty opracowujące i wdrażające są zależne od większych dostawców modeli wyższego szczebla. Europejscy dostawcy usług w chmurze mogą stanowić część rozwiązania, które spełnia wymogi dotyczące zgodności z europejskimi wartościami i potrzebami w zakresie bezpieczeństwa, i należy je promować, np. poprzez wykorzystanie ich usług w projektach dotyczących zamówień publicznych UE.

3.2.3. Rynek czipów sztucznej inteligencji, które mogą obsługiwać modele na etapie szkolenia i zajmować się zapytaniami użytkowników, jest wysoce skoncentrowany i zdominowany przez bardzo małą liczbę przedsiębiorstw, zwłaszcza tajwańskich i amerykańskich. Szacuje się, że stworzenie odpowiednich suwerennych zdolności w zakresie produkcji czipów w UE wymaga inwestycji rzędu 5–7 bln dolarów. Tworzenie partnerstw strategicznych z kilkoma wiarygodnymi sojusznikami w tej dziedzinie mogłoby okazać się realną i mniej kosztowną alternatywą.

3.2.4. Generatywna sztuczna inteligencja będzie miała wpływ na sektor farmaceutyczny, produkcji, mediów, motoryzacyjny, lotniczy i kosmiczny, obronny, medyczny, elektroniczny i energetyczny oraz na sektor usług, m.in. poprzez rozszerzenie podstawowych procesów o modele sztucznej inteligencji. Wpłyne to na marketing, projektowanie, komunikację instytucjonalną, szkolenia i inżynierię oprogramowania poprzez rozszerzenie procesów wsparcia prowadzonych w wielu organizacjach.

3.3. *Upowszechnianie przypadków użycia*

3.3.1. Sztuczna inteligencja ogólnego przeznaczenia w znaczącym stopniu zastąpi poznawczą, inteligentną pracę z automatyzacją wspieraną przez sztuczną inteligencję. Przedsiębiorstwa, niezależnie od ich wielkości, potrzebują fachowej wiedzy technicznej i wsparcia przy dostosowywaniu się do nowego środowiska sztucznej inteligencji, przy wdrażaniu tego środowiska w użyteczny sposób oraz przy przestrzeganiu odpowiednich i ewentualnie szybko zmieniających się ram regulacyjnych. Podobnie, należy zająć się ewentualnymi skutkami tej transformacji dla rynku pracy i pracowników poprzez dostosowanie programów edukacyjnych i programów nauczania, przekwalifikowanie i podnoszenie kwalifikacji pracowników oraz wspieranie w tych procesach osób mniej zdolnych do dostosowania się do zmian.

3.3.2. EKES uważa, że generatywne techniki sztucznej inteligencji będą w przyszłości systematycznie umożliwiać tworzenie nowych materiałów, leków i usług. Generatywna sztuczna inteligencja może zmniejszyć koszty tworzenia nowych terapii i czas potrzebny na ich opracowanie, a także umożliwić powstanie projektów zoptymalizowanych z myślą o uwzględnianiu konkretnych celów i ograniczeń i przyspieszając proces projektowania. By czerpać korzyści z tego procesu, Europa musi odgrywać w nim wiodącą rolę. UE posiada już kilka centrów obliczeń superkomputerowych. EKES wzywa Komisję do zadbania o to, by oferowane zdolności były wystarczające do umożliwienia realizacji takich projektów w Europie, oraz do podniesienia świadomości zainteresowanych stron na temat tej oferty i możliwości współpracy uczelni z przemysłem.

3.3.3. Aby zwiększyć dostęp do sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia i poszerzyć jej wykorzystanie, musi ona być wyjaśnialna. Przejrzystość mogłaby na przykład przyczynić się do zwiększenia efektywności automatyzacji, ułatwienia podejmowania decyzji, zapobiegania błędom w powtarzalnych zadaniach, szybszego wykrywania błędów w procesach i zwiększenia wydajności. Korzyści w zakresie efektywności energetycznej i zasobooszczędności, dzięki lepszym procesom i rozwiązaniom umożliwiającym testy wirtualne, cyfrowe bliźniaki i inne możliwości ograniczenia wykorzystania materiałów, należy pogodzić z wpływem sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia na środowisko i zużycie energii.

3.3.4. EKES jest świadomy obaw twórców treści różnych kategorii, związanych z wykorzystaniem technologii w zakresie generatywnej sztucznej inteligencji. Unijne ramy prawa autorskiego obejmują kluczowe przepisy chroniące twórców treści w przypadkach, gdy ich dzieła są wykorzystywane przez twórców sztucznej inteligencji. Wyjątki dotyczące eksploracji tekstów i danych wprowadzone w dyrektywie (UE) 2019/790^(*) zapewniają odpowiednie ramy stosowania treści chronionych na potrzeby trenowania sztucznej inteligencji. W szczególności wyjątek dotyczący eksploracji tekstów i danych, o którym mowa w art. 4, ma zastosowanie pod warunkiem, że prawa do treści wykorzystywanych na potrzeby tej eksploracji nie zostały wyraźnie zastrzeżone przez podmioty praw autorskich. Podmioty praw autorskich mogą wykorzystać ten mechanizm opt-out do negocjacji z twórcami sztucznej inteligencji licencji komercyjnych na korzystanie z ich treści. EKES wzywa Komisję i przyszłe Biuro ds. Sztucznej Inteligencji do zapewnienia, aby wszyscy twórcy i użytkownicy aplikacji opartych na sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia przestrzegali przepisów.

3.4. **Konkurencyjność UE w zakresie sztucznej inteligencji**

3.4.1. Komitet wzywa Komisję do działania na rzecz konkurencji w dziedzinie sztucznej inteligencji poprzez zapewnienie spójności z unijnym aktem o rynkach cyfrowych w celu dostosowania go do struktury łańcucha wartości AI oraz poprzez zapewnienie korzystnych ram dla badań i rozwoju oraz zwiększanie skali europejskich modeli sztucznej inteligencji, przy czym wartości europejskie powinny być tu zasadami przewodnimi.

3.4.2. Zdaniem EKES-u w walce z koncentracją na rynku zdominowanym przez duże, często pozaeuropejskie przedsiębiorstwa cyfrowe konieczne jest uruchomienie narzędzi polityki konkurencji (oceny potencjalnego nadużywania pozycji dominującej przedsiębiorstwa, kontroli połączeń) w celu identyfikowania i eliminowania krytycznych zachowań i sytuacji oraz zapobiegania im. Rozwój unijnych łańcuchów wartości i tworzenie wartości w dziedzinie sztucznej inteligencji wymagają skoordynowanych europejskich i krajowych inwestycji w innowacje.

3.4.3. Organy ochrony konkurencji w UE muszą wykorzystać swoje zdolności i dopilnować, aby podmioty mogące wykorzystywać hiperskalę nie nadużywały swojej pozycji na rynku B2B lub B2G. Pilnie potrzebny jest wykwalifikowany personel do monitorowania egzekwowania polityki unijnej, takiej jak akt o rynkach cyfrowych. Należy wdrożyć i rozszerzyć na inne zainteresowane strony takie porozumienia, jak umowy zawarte między UE a USA w sprawie współpracy dotyczącej półprzewodników, w celu zapewnienia przejrzystości w odniesieniu do dotacji i stworzenia systemu wczesnego ostrzeżenia w przypadku zakłóceń.

3.4.4. Ważne jest, aby wspierać europejskie przedsiębiorstwa oraz mikroprzedsiębiorstwa i MŚP w dostępie do zasobów niezbędnych do opracowania modeli sztucznej inteligencji, takich jak obiekty badawcze, zdolności obliczeniowe oraz dane i wykwalifikowana siła robocza, tak aby mogły one być nie tylko użytkownikami rozwiązań w zakresie sztucznej inteligencji, ale ich także twórcami oraz by mogły opracowywać modele AI ogólnego przeznaczenia w oparciu o własne potrzeby i produkty. Dostęp do zdolności w zakresie obliczeń superkomputerowych musi być kompleksowy, ponieważ długoterminowa dostępność mocy obliczeniowej jest niezbędna do trenowania modeli.

3.4.5. Po ich opracowaniu UE powinna dążyć do promowania i rozpowszechniania rozwiązań europejskich za pośrednictwem takich organów jak G-7, G20 i innych forów międzynarodowych i organizacji ustanawiających normy.

(*) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym oraz zmiany dyrektyw 96/9/WE i 2001/29/WE (Tekst mający znaczenie dla EOG.) (Dz.U. L 130 z 17.5.2019, s. 92).

3.4.6. Chociaż akt w sprawie sztucznej inteligencji zawiera szczegółowe informacje na temat sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia, to niewiele jest danych statystycznych dotyczących sytuacji tych modeli w Europie oraz ich rozwoju i wpływu. Aby zaradzić tej sytuacji, należy uwzględnić to zagadnienie w badaniu Eurostatu dotyczącym technologii informacyjno-komunikacyjnych. Zgromadzone dane można by wówczas bardzo skutecznie wykorzystać do celów wspomnianej stałej oceny aktu w sprawie sztucznej inteligencji.

Bruksela, dnia 23 października 2024 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Oliver RÖPKE
